

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 281 (3413) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Korábban megkísérlik az angolszászok a tavaszra tervezett Európa elleni inváziót

Egyre nagyobb tömegben érkeznek amerikai erősítések Angliába — Moszkvába határozták el a második arcvonal létesítésének idejét — Angliában már megszervezték az erre hivatott főhadiszállást

Roosevelt értekezletre hívta össze a szárazföldi erők és haditengerészeti vezérkari főnökeit

Liszabonból jelentik: (MTI) Az angol híroroda washingtoni jelentése szerint Roosevelt váratlanul értekezletre hívta össze a katonai és tengerészeti vezérkari főnököket.

Londonból jelentik: (B. T.) Az amerikai erősítések az elmúlt hetekben egyre nagyobb tömegben érkeztek Angliába. Az amerikai hadsereg egyik legjobban értesült szerve valószínűnek mondja, hogy a tavaszra tervezett betörést már korábban megkísérlik. Több hely értesülése szerint már megalakult Marshall amerikai vezérkari főnökkel az élén az a parancsnokság, amely irányítja az invázió végző hadműveleteket. Marshall vezérkarába osztják be Dewere valamint Tedder és Paget tábornokot is.

Londonból jelentik: (B. T.) A Sunday Times katonai munkatársa azt írja, hogy a szövetségesek Moszkvában már elhatározták a második harcra létesítésének idejét. Számítani lehet arra, hogy rövid idő alatt újabb erős amerikai csapatok érkeznek tábornokaikkal együtt, akiknek az lesz a feladatuk, hogy irányítsák a betörés hadműveletét. Egyáltalában nem lenne meglepő, ha igaznak bizonyulna az a híresztelés, hogy Angliában már megszervezték az erre hivatott főhadiszállást. Londonban utalnak arra, hogy a Hadsereg és Hadihajózás című lap közlése szerint a második harcra létesítésére sokkal előbb kerül sor, mint bárki is gondolná. Marshall tábornok valószínűen rövidesen átteszi székhelyét Londonba. A vezérkarba szovjet tisztet is beosztanak.

Egyoldalú túlzásnak minősítik a németek a szovjet sikerek számadatait

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Moszkva november 5-én hivatalosan közölte a július 5-étől november 5-éig lefolyt harcok szovjet sikereinek számadatait.

Illetékes német helyen megállapítják, hogy ezek a számadatok egyoldalú túlzások. Bizonyítja ezt az is, hogy ezek az állítólagos pontos számadatok közlik a legutóbbi napok zsákmányait is, november 5-éig, ami technikai lehetetlenség. A szovjet lajstrom valószínűtlenségének jellemzésére elegendő néhány számadatot kiemelni. A szovjet lista szerint november 5-éig 1350 Ferdinánd típusú rohamlöveget megsemmisítettek, további 135-öt zsákmányoltak. Általában ismert, hogy eddig ezeket a mintájú lövegeket csak olyan mennyiségben vetették a harcokba, ami mindössze egy része a szovjet által közölt számoknak. Óriási túlzás az is, hogy a szovjet 18.000 harcokot állítólag megsemmisített vagy zsákmányolt. Ez az adat úgy jött létre, hogy a szovjet beszámolója az 1941. évi csatákból származó minden saját harcokosi roncát, mely most újra a kezebe került. Ugyanez áll a lövegekről, gepjárművekről és egyéb fegyve-

rekről közölt számadatokra is.

A bolsevisták sikerlajstromában külön fejezetet jelentenek az 1943. évi nyári csatában állítólag elszenvedett német személyi veszteségek. E szerint az elesett német katonák száma 900.000 ember. Ez a szám lényegesen nagyobb, mint a német haderő egész vesztesége halottakban, sebesültekben és eltűntekben valamennyi hadműveleti területen együttvéve, minden nyári hadjáratot összegezve.

Ezzel akarja a szovjet saját hallatlan veszteségeit magyarázni. A szovjet adatok szerint a négy hónap alatt fogságba esett németek száma 98 ezer. Ez az adat a többi számokhoz viszonyítva csekély. Ezt azzal akarja hihetővé tenni, hogy a foglyok fele sebesült. Mindamellet német részről ezeket a számokat is félre nem érthetően meg tudják cáfolni. A keleti harcra fő harci pontjában az eltűnt német katonák száma 10-15 ezer körül volt.

A szovjetnek fent említett az a kísérlete, hogy zsákmányadataival a július 5-ike óta a német hadijelentésekben és részlet jelentésekben nyilvánosságra hozott német zsákmány és foglyadatok értékét leszállítva, a legjob-

ban a következő számadatokból derül ki. A német hadijelentés július 5-étől november 5-éig 18.518 ellenséges harcokot megsemmisített, közölte, a szov-

jet pedig 17.700-at jelentett. 15.225 elölt repülőgéppel az ellenség 10.180 állítólag lelőtt német repülőgépet állított szembe.

Törökország érdeke Bulgária és Perzsia felé irányul

Zürich. (Bud. Tud.): A Neue Zürcher Zeitung londoni levelezője jelenti: A Times ankarai jelentése valamennyire hozzájárul a Kairóban tárgyalt ügyek megvilágításához. Többek között azt írja, hogy Törökország elsődleges érdeke Bulgária és Perzsia felé irányul. Törökország érdeke Iran teljes érthetlensége és függetlensége. Érdekes lehetőséget nyújt Bulgáriát illetően az a körülmény, hogy Bulgária nem áll hadban a szovjettel. Ennek ellenére majdnem korlátlan engedményeket adott olyan államoknak, amelyek a szovjettel hadban állanak, sőt katonai támaszpontokat is beosztott ezeknek az államoknak rendelkezésükre. Bulgária e helyzetére való tekintettel, a török politika számára bőséges alkalom nyílik arra, hogy tisztára diplomáciai eszközökkel közhelyen. Törökország abban a helyzetben van, hogy Bulgáriát teljes semlegességre bírja, vagy pedig olyan engedményekre késztesse a szövetségesek javára, amelyek a tengely véleménye szerint teljesen egyeztethető a semlegességgel.

Zürich. (Bud. Tud.): Londoni jelentés szerint az ott képviselt menekült kormányok körében erős ellenzéki magatartást észlelhetünk a Moszkvában el-

határozott ugynevezett Európa-bizottság összetétele miatt. Az európai kis- és középállamok sohasem mutattak hajlandóságot négyhatalmi értekezlet iránt és ezek az államok úgy látják, hogy az európai bizottság a moszkvai elhatározás alapján nem képviseli Európát, amit lehetetlennek is tartana. A szövetséges menekült kormányok körében erős áramlat indult meg annak érdekében, hogy legalább a franciákat vonják bele a bizottságba. Ebben az esetben Franciaországot az európai érdekeket képviselő szócsónak tekinthetnék.

Salazarral is tárgyalni fog Eden?

Stockholmból jelentik: (MTI) Az Interim jelenti: Angol körökből származó hírek szerint lehetséges, hogy Eden külügyminiszter Kairóból való hazatérése után látogatást tesz Liszabonban ahol Salazarral tanácskozik.

Zürichből Stockholmba olyan értesülés érkezett, amely szerint Londonban, ahol már eddig is működött bezárak menekült bizottság, nagyobb osztrák bizottság alakult, amelyben szocialista, keresztényszocialista és demokrata képviselők vesznek részt.

Oroszország visszaköveteli azokat a területeket, amelyeket Finnország az első világháború óta megszállott

Zürich. (Bud. Tud.) A Neue Zeitung londoni levelezője jelenti, hogy ottani diplomáciai körökben már teljesen nyíltan beszélnek azokról a minimális követelésekről, melyeket Oroszország Finnországgal szemben támaszt. Eszerint a szovjetkormány kétségtelenül visszaköveteli azokat a területeket, amelyeket az első világháború után és a forradalmi időkben lemondott, valamint azokat, amelyeket Finnország 1941. óta szálalt meg. A követelés elsősorban Petsamora vonatkozik. Követelik a Leningrád előtti térség kibővítését, tehát a karélliai földszorost, de Viipurit nem. Ugylátszik, hogy a szovjet hajlandó Hankoról is lemondani. Oroszország kívánsága továbbá, hogy Finnország szüntesse be a háborút és szerelje le a határmenti csapatokat.

Szigorú rendszabályokat léptetett életbe az alispán Biharvármegye faellátásával kapcsolatban

Elrendelte az egész vármegye területén, úgy a még le nem szállított, mint a fegyasztókhoz már eljutott tüzelőanyag zárolását és annak az előírt takarékosági rendeletek szerinti ellenőrzését — Nagyváradra nem vonatkozik az intézkedés

Nagyvárad, nov. 9. Hétfőn délelőtt főszolgabírói értekezlet volt az alispáni hivatalban, amelyen dr. Cziffra Kálmán főispán, mint közellátásügyi kormánybiztos elnökölt. Résztvettek az értekezleten dr. vitéz Nadányi János alispán, a vármegye valamennyi főszolgabírája, a tüzfanyagkereskedők közül vitéz Zathureczky József, Zsírka József, Ertesy Zeigmond és több kikereskedő is. Az alispán ez alkalommal oly szigorú intézkedéseket jelentett be, amelyekhez az ország területén még egyetlen törvényhatóság sem folyamodott a tüzifaellátás biztosítása érdekében.

Mi történt az eddigi készletekkel

Az értekezleten az alispán számonkérte a közigazgatási tényezőktől és a fakereskedőktől, hogy az eddigi készletekkel mi történt.

Erre a főszolgabírák és a fakereskedők megtették jelentéseiket, illetve észrevételeiket, rámutatva azokra a nehézségekre, amelyek különösen a szállítással utójában állnak. Egyéb okok között

hangsúlyozták a termelési és a szállítási áraknak a maximális árhoz képest jelentkező aránytalanságát.

A jelentések meghallgatása után az alispán megállapította, hogy az évről-évre tapasztalható és mind súlyosabbá váló tüzifa-hiány folytán a vármegye részére kiunt készlet egyrészt már az elmúlt fűtési évadban, a tavaszzal felhasználták. A hiány fedezésére idegen törvényhatóságok részéről, az ungvári, a máramaroszigeti, a nagybányai területekről utaltak ki fát, de ezek szállítása szintén súlyos akadályokba ütközik, mert nemcsak szállítási nehézségek vannak, hanem az a szempont is közrejátszik, hogy ezek a területek az egész országra és pedig elsősorban oda szállítanak fát, ahol egyáltalában nem terem.

Súlyosbítja a vármegye tüzifaellátásának helyzetét, hogy az amugy is szűkös és hiányos készletből Nagyvárad városának is nagymennyiségű tüzelőanyagot kellett átengedni.

Csak a legradikálisabb intézkedésekkel lehet a kérdést megoldani

Ezerint a vármegye szükségletére a takarékosági rendelkezések alapján előírt mennyiségnek alig 25 százaléka áll rendelkezésre. Ezt a kérdést tehát — mondotta az alispán — csak

a legradikálisabb intézkedésekkel lehet megoldani.

Ezért a közérdekre való tekintettel és a rendeletekben biztosított jogánál fogva

a mai nappal elrendeli az alispán az egész vármegye területére — amihez természetesen Nagyvárad törvényhatósági jogú város területe nem tartozik — úgy a még le nem szállított, mint a fegyasztókhoz már eljutott tüzelőanyag zárolását, annak az előírt takarékosági rendeletek szerinti ellenőrzését és a

takarékosági rendeletben előírt mennyiség 50 százalékának közel-látási célokra való igénybevételét.

Vagyis például, ha valakinek 3 szoba és 5 családtag után az előírt pontosság szerint 59 mázsa és 60 kilogramm tüzifa jár, ebből levonják az elmúlt fűtési évadnak — egy félévnek — megfelelő mennyiséget, kerekben 30 mázsa és a megmaradó mennyiségből 15 mázsa kerül igénybevételre és 15 mázsa maradhat meg a tulajdonosnak.

Az alispán rendelkezésének további intézkedései szerint ott, ahol a takarékosági rendelkezéseknek megfelelő mennyiség többszörösét találják, az ellenőrzés alkalmával, tehát például 60 mázsa fa helyett 120 mázsa fát találják az ellenőrzés alkalmával,

az egész mennyiséget elkobozzák és a cselekmény súlyához mérten a kihágási vagy a bünvádi eljárást hivatalból megindítják.

Az így talált feles készlet elsősorban a hadbavonultak hozzátartozói, a hadviseltek és a csekgyermekes családok között kerül szétosztásra, ugyanígy az elkobzott készlet is. Az intézmények — iskolák, kórházak, hadiüzemek — kielégítéséről pedig a hátrálék leszállítása után történik gondoskodás.

Fát kiszolgáltatni vásárlási könyvbe való bejegyzés nélkül nem lehet.

A már ellenőrzött készleteket hatóságilag jegyzik be, az ezután beszerzendő készleteket pedig a kereskedők. Tü-

zifaellátással szigorúan csak kijelölt tüzifakereskedő foglalkozhat, tehát magánúton árusítani, a rendelkezés követelményei alól mentesülni nem lehet.

Egy-egy személynek családonként 1 mázsa fánál, 3 tagot meghaladó családonál tagonként 50 kilónál többet kiszolgáltatni nem szabad mindaddig, amíg minden igénylő kielégítést nem nyert.

A fufuvarozásokra vonatkozólag bejelentette az alispán az értekezleten, hogy

elrendeli a fuvarosok fokozottabb igénybevételét.

azonkívül a honvédelmi munkaszolgálat keretén belül gondoskodni kíván a már kitermelt famennyiség leszállításáról.

Az alispán engedélye nélkül semmiféle szállítás nem eszkhözölhető

és az elosztásról központilag gondoskodik, az egyes járásokban a főszolgabírák, községekben pedig az előljáróságok útján.

Az alispán rámutatott arra, hogy a faellátás e szigorú szabályozása a kereskedőknek is érdeke, mert a hiányokért és az előforduló igazságtalanságokért őket vádolja a lakosság. Végül felhívta a főszolgabírákat, hogy a jegyzők használnak oda, hogy a szociális igazság és az egyenlő elbánás elve eshol esorbát ne szenvedjen.

Az alispán rendelkezését a közvélemény nagy megnyugvással veszi tudomásul.

Mely utcák részére osztják a fát november 10-én, 11-én és 12-én

Értesítem a város közönségét, hogy a folyó évi november hóra érvényes fagyjegyekre a fa elosztását a következőkben szabályozom. Minden fehér faellenőrzési jegyre 200 kg. tüzifa és 50 kg. szén vagy lignit szerezhető be. A tüzifa az alanti beosztásban, míg a szén Ghillányi utca, Dante utca és a Bihar faterlepen, Anyos Pál utca 26. szám alatt szerezhető be. Azok, akik 200 kg. tüzifa kiváltásához megfelelő pénzeszeggel nem rendelkeznek, kérhetik a fakereskedőt, hogy a részükre váltójegyet adjon ki, mely váltójegy alapján november végéig beszereshetik 5 kg-os tételekben is a tüzifát. A tüzifa csak ezen a héten váltható be a faellenőrzési lapokra legkésőbb 13-án, szombat délután 5 óráig.

Egyben felhívom a fakereskedőket, hogy a 8—13-ig terjedő időre szóló faosztásról folyó hó 15-ig nem naponként, hanem egy elszámolásban számoljanak el.

Folyó hó 10-én, szombán:

Pallós faterlepen: Kinizsi Pál, Csokonai Mihály, Perényi püspök.

Hatvani faterlepen: Balogh Máté Károly, Kaesóh Pongrác.

Gergely faterlepen: Méliusz Juhász Péter, valamint a Mátyás király ut 1—22

hátszámig.

Oláh Kálmán faterlepen: Mátyás király ut 42—58. hátszámig.

Dr. Grosz faterlepen: Hodosy Miklós utca, és Mátyás király ut 23—34 hátszámig.

Szabó Sára faterlepen: Mátyás király ut 33—42 hátszámig.

Vitéz Tarr Sándor faterlepen: Tesedik Sámuel utca és Ghillányi ut 1—21 hátszámig.

Tyuskai István faterlepen: Mátyás király ut 43—112 hátszámig.

Vlád faterlepen: Mester utca, Tass vezér, Ond vezér.

Topa Antal faterlepen: Francia utca, valamint a Ghillányi ut 83—89 hátszámig, esetleg elmaradottak.

Kún faterlepen: Thaly Kálmán, Fraknói Vilmos, Hársfa, Edison és Kazár Emil.

Ludányi Péter faterlepen: Hét vezér, Csányi László, Jaunus Pannonius utcák.

Lévay Erzsébet faterlepen: Vizi u.

Özv. Ungvári Gergelyné faterlepen: Vörösmarty utca 77-től végig, dr. Grosz Frigyes, Semmelweis, báró Korányi, valamint Kálvária utca 1—42 hátszámig.

Ludwig faterlepen: Árpád vezér-út, Stark Gyula és Strobl Alajos utcák.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Kerek Ferkó.
BELVAROSI: Szeptember végén.
CASINO: Bűnös vagyok.
KORONA: Iglói diákok.

Csonka István faterlepen: Váradvelecei állomás, Mátyás király ut 112—120 hátszámig.

Bódis Józsefné faterlepen: Ceatlós, Vitéz Benedek, Hajdu utcák.

Bihar faterlepe Kolozsvári ut 137: Mátyás király ut 121-től végig, valamint Krietzina utca.

Bugner Jenőné faterlepen, Varju utca 14: Isonzó, Honvéd, Katona József, Czenczi kertész, Tulipán, Nefejejs, Doberdo, Polónyi Géza és Miklós utcák.

György faterlepen, Ghillányi ut: Ghillányi ut 83—91 hátszámig.

Nemes faterlepe, Ghillányi ut: Ghillányi ut 92—99 hátszámig.

November 11-én: csütörtökön:

Pallós faterlepe, Árpád vezér ut: Rátka, Michel Angelo, Kölcsey, Tomory, Gergely faterlepe, Mátyás király ut: Rádai Gedeon, Szmekta György utcák.

Dr. Grosz faterlepe, Váradvelecei állomás: Ferenc József tér, Torna.

Csász faterlepe: Ghillányi ut 73—82 hátszámig.

Tyuskai István faterlepen, Sorompó utca 14: Beethoven utca.

Vitéz Tarr faterlepen, Szeptember utca 6: Oláhapáti ut, Komáromi ut, Liszt Ferenc utca 1—55 hátszámig.

Vlád Sándor faterlepen, Bém utca 25: Roham, Székely hadosztály, Géza fejedelem, Előd vezér, Künd vezér utcák.

November 12-én, pénteken:

Pallós faterlepen: Szent Antal, Meszes püspök, Karácsonyi püspök, Sztáray Mihály, Széchenyi püspök, Pray György.

Vitéz Tarr Sándor faterlepen: Liszt Ferenc utca 56 hátszámig, Gyóni Géza, Szent Margit-tér, Mányoki Ádám utcák válthatják ké november havii tüzfajárandóságukat.

Az elosztásra vonatkozó további hirdetményeim a helyi lapokban fogom közölni.

Nagyvárad, 1943. november 8-án.

Dr. Soós István ek.,
polgármester.

HETENKÉNT LEGALABB ÖTVEN-EZER EMBER PUSZTUL EL BENGALIÁBAN ÉHINSÉG KÖVETKEZTEBEN

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Londonból jelentik: A bengáli éhínségről a mezőgazdasági területekről érkeznek a legrosszabb hírek. Főként Chandpurból. A halottak száma oly nagy, hogy már nem tudják őket hindu hagyomány szerint eltemetni, hanem egyszerűen tömegsírokba temetik őket. Bengáliában legalább ötvenezerre becsülhető a hetenkénti halálozások száma.

Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Vatikáni körökben közlik, hogy november 5-én a Vatikánvárosra ledobott bombák megvizsgálta Galeazzi mérnök, a Vatikánváros műszaki ezogálatának vezetője, valamint Róma város két tűzészeti szakértője. A vizsgálat megállapította, hogy kisebb méretű angol bombák hullottak a Vatikánra.

Rómából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Vasárnap Róma valamennyi plébániája tiltakozó gyűlést rendezett a Szent Péter téren a Vatikánváros bombázása ellen. A gyűlés végén a Szentatya megáldotta a tömeget.

Kávéházakban és vendéglőkben kért Magyar Lapok at

Csak erős népek érdemlik meg, hogy a történelemben tovább éljenek

Hitler hatalmas beszédben ismertette a háborús helyzetet — Európában egyedül Németország képes szembeszállni a bolsevista veszedelemmel — Olaszországnak a háborúból való kilépése nem hozta meg az ellenség számára az eredményt, amelyre számított

München. (A Bud. Ért. jelenti: Hitler Adolf a müncheni Löwenbreu nagytermében hélfőn este hosszabb beszédet mondott. Beszédének elején rövid visszpillantást vetett az első világháború idején kialakult helyzetre és rámutatott arra, hogy Angliának már akkor is az volt a szándéka, hogy bekérítési politikájával tönkretette a német birodalmat. Emlékeztetett arra, hogy amikor 1918-ban a német birodalom a demokráciák ígéretében bízva letette a fegyvert, ezzel elkövetkezett a legmesszebbmenő zsarolás és sanyargatások korszaka. Ebben a kétségbeesett helyzetben indította el harcát az a férficsapat, akinek élén a Führer állott. 1923 november 8-án úgyszólván az utolsó órában megkísérelték, hogy helyes utra térítsék a német birodalmat. A lépés nem sikerült. 1923 november 8-ika nem vezetett eredményre és mégis sorsdöntő volt a német nemzet életében, mert az akció indította meg azt a folyamatot, amely 1933-ban a hatalom átvételéhez vezetett.

Rámutatott arra, hogy a Német Birodalom az egyetlen állam, amely ellenállani képes a bolsevista kolosszussal szemben és képes megvédeni Európát a keletről, mindig újból és újból előretörő veszedelemmel szemben. Ezzel a veszedelemmel szemben csak egyetlen állam, Németország képes szembeszállni.

Németország nélkül, vagy éppen séggel Németország ellen, egyetlen egy állam sem lesz képes hogy szembeszálljon ezzel az áradattal. Egyenesen képtelen az a gondolat, hogy egy másik vagy épenséggel Európán kívüli állam vehetné át Európa védelmét.

Elképzelhetetlen az, hogy a zsidó plutokrata nyugat bármikor is legyőzhető a zsidó bolsevista keletet.

Hitler ezután Németország szövetségeseiről beszélt s megállapította, hogy Olaszországnak a háborúból való kiesése korántsem hozta meg az ellenség számára azt az eredményt, amelyre számított. A Brenner felé irányuló rohamból csigalassúságú előremászás lett. Minden újabb partraszállás arra készíti az angolszászokat, hogy tovább terheljék meg hajóterüket.

Az ellenség pedig bárhol is próbálta meg partraszállani, meglátta, hogy más dolog Szicíliában az olaszok ellen partraszállani és ismét más dolog a Csatornánál, Norvégiában, vagy bárhol máshol partraszállani.

A frontnak feladata az, hogy lehetővé tegye a lehetetlenné látszó és az otthoniaknak az, hogy a frontot a legmesszebbmenő módon támogassák. Nem lehet senkinek más gondolata, mint az, hogy a háborút végig, kiméletlenül folytassák. Egyébként minden német gondoljon arra, hogy ez a harc már kezdettől fogva német területen játszódhatott volna le. Németország ellenségei éppen úgy, mint az első világháborúban, most is azt hiszik, hogy fenyegetésekkel meg

tudják törni a német nép ellenállását.

Ez azonban sohasem fog megtörténni. A nemzeti szocialista párt tagjainak jó példával kell mindenütt előljárniok és könyörtelenül kell fellépniök mindazok ellen, akik akadályozzák a közösség munkáját. Nevetéses és naiv dolog, amikor az ellenség azt várja, hogy képes lesz megoldani a háború utáni problémákat, amikor a saját problémáit sem tudja megoldani. Arról pedig biztosíthatom az ellenséget, hogy 1918 nem ismétlődik meg újból.

Az ellenség bombatámadásaival meg akarja törni Németország ellenállását és térdrekenyszeríteni a németeket. Akár hiszik, akár nem ellenségeink, a megtorlás el fog jönni és ha ebben a pillanatban Amerikával nem is tudjuk éreztetni bosszunkat, de egy állam kézzelfoghatóan a közelinkben van és ezzel az állammal megint éreztetjük majd. A bombatámadások következtében mindennél elveszett emberek százai alkettják a bosszú hadának előretörését. Meddő az ellenségnek az a reménye is, hogy az idő segít nekik. Németország sohasem fog kapitulálni és nem fogja 12 előtt egy negyedórával letenni a fegyvert.

Az az állam, amelyik utoljára leteszi a fegyvert, Németország lesz és pedig öt perccel 12 után.

Hitler ezután az ellenséges propaganda által terjesztett propagandaállítások tarthatatlanságáról és a külföldi állítások nyilvánvalóan propagandisztikus voltáról beszélt. Csak erős népek érdemlik meg, hogy a történelemben tovább éljenek. A német vezetőség sohasem fogja elveszíteni a fejét vagy idegeit. Az isteni gondviselés az, amely eddig is vezette Németországot.

Csak az isteni gondviselésben bízunk továbbra is a német nép és vezetőisége.

Az isteni gondviselésnek köszönhető, hogy ez a háború nem kezdődött mindjárt az első perctől kezdve német területen.

— Büszke vagyok arra, hogy ennek a népek vezére lehetek. Biztosíthatom

met 183-ik gyaloghadosztály és a Poppel altábornagy parancsnoksága alatt álló keletporosz 217-ik gyaloghadosztály. A nyelveji betörés helyén áttekinthetetlen tó- és mocsárvidéken saját csapataink elhárító harcot vívnak nagyobb ellenséges erőkkel. Meghúsították az ellenségnek azt a kísérletét, hogy a betörés helyét oldalt kiszélesítsék. A keleti harcér többi szakaszain vasárnap is csak felderítő és rohamcsapatok helyi tevékenységei folytak.

Súlyos veszteséget szenvedtek az angoiszászok Venafrónál

A délolaszországi arcvonalon az ellenség továbbra is összefogott erőkkel makacsul támadja állásainkat a Voltturnotól északnyugatra. Különösen Venafrónál került kemény harcokra sor, melyben a britek és észak-amerikaiak súlyos veszteségeket szenvedtek. Gyors német harc repülőgépek hatásos mély támadásokat intéztek az ellenség gépkocsi gyülekezései ellen.

Ellenséges repülőkötelek vasárnap berepültek a megszállott nyugati területek fölé és a látási viszonyokat megzavaró időjárás oltalma alatt egészen Németországig hatoltak előre. Ledobott bombáik csupán egy helyen okoztak némi kárt. November 7-én éjszaka végrehajtott zavaró támadá-

saik szintén csekély eredménnyel jártak. Öt brit és északamerikai támadó gépet lelőttünk. Német harc repülőgépek november 8-ára virradó éjszaka is nehéz ürméretű bombákat dobtak London egyes célpontjaira.

Mint különjelentésben már jelentettük, a német légerő ismét sulyos csapatát mért a Földközi-tenger nyugati részén az ellenséges utánpótlási hajózásra. Harci repülőgépeink az északafrikai partok előtt merész mély repüléssel megtámadták egy ellenséges karavánt, mely 22 zsúfolt meg rakott csapatszallítóhajóból és nyolc biztosító rombolóból állott. A nagyszámban ledobott bombák megsemmisítő hatással találtak el 13 nagy utasszállító hajót, melyeknek tonnatartalma 140.000 volt, továbbá két rombolót. A kötelékek visszarepülésük során több csapatszallítóhajót figyeltek meg süllyedő és óg állapotban. Az elpusztult hajókon több ezer brit és északamerikai katona lelke halálát a hullámokban.

Zürich. (Bud. Tud.) Alexander tábornok főhadiszállásáról jelentik, hogy a 9-ik hadsereg az egész arcvonalon támad. Montgomery csapatai megszállva tartják azt az övezetet, amely Vastotól északra öt kilométernyire kezdődik és Cappelon át Magnani irányában halad és Forinál ér véget. A német csapatok a Finallo folyó mellett a legelől levő arcvonalon erősítéseket építenek, hogy az

tok minden németet arról, hármik is történjék, az út végén a győzelem áll. Ami 1918 végén történt, az nem fog többé megismétlődni. A német nép pedig fanatikus elszántsággal és fanatikus hittel halad tovább a győzelem felé vezető úton, mert tudja, hogy áldozata nem hiabavaló.

Münchenből jelentik: (MTI) A Führer beszéde befejezéséül még ezeket mondotta:

— Boldog vagyok, hogy ilyen napokban erőt és bizalmat adhatok a nemzetnek és így szólhatok hozzá: Német nép légy egész nyugodt, bármilyen jön is megbirkózunk vele. A végén ott lesz a győzelem.

További fejtegetésében figyelmeztette a pártot és a nemzeti szocialista vezetőséget arra a feladatra, hogy nekik kell a nemzet első hitvallóinak lenni. Csak néhány órára jöttem ide — mondotta — hogy régi hűveimhez beszéljek, holnap már újra visszamegyek és magammal viszem a szép emlékeket a mi régi harcainkról és régi harcós társaimról. Ti is ezzel a törhetetlen bizalommal és hittel vonuljatok a birodalom egyes részeibe, hogy semmi más nem következhetik csak a mi győzelmünk. Ezért harcolunk, ezért estek el és ezért fogják meg mások is megadni ugyanezt az áldozatot. Ami vért most kiontunk, bőségesen megtérül népünknek. Így emlékezzünk meg mindazokról a bajtársakról, akik mint nemzeti szocialista harcósok elől haladtak az úton, amely csak a mi hazánk nagyságának, a mi német népünk nagyságának utja lehet.

Kievnél széles arcvonalon nagy erővel támadnak az oroszok

Csupán kisebb helyi eredményeket ért el a Szovjet a Perekopi földszoroson — Nikopoltól délre a németek nagyobb ellenséges harc csoportokat bekerítettek

Berlinből jelentik: (MTI) A keleti arcvonalon a legutóbbi napok gyújtópontjain továbbra is változatlan hevességgel folynak a harcok. Különösen áll ez Kievre és a Krim félszigetre. Kievnél az oroszok széles arcvonalon nagy erővel támadnak, azonban a németek elkeseredett ellenállást tanúsítanak.

Berlin. (MTI) A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távíratok Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: A perekopi-földszoroson a Szovjet nagyobb erőkkel végrehajtott támadásai vasárnap is csak csekély helyi eredményekkel jártak. Az arcvonalnak ezen a szakaszán az utóbbi napokban különösen kitiintette magát a brandenburgi 71-ik utászászlóalj, melynek parancsnoka Schneider őrnagy a harcokban elesett, ugyszintén a 9-ik léghárító hadosztálynak a földi harcokba bevetett része. A Dnyeper kanyarulatban egyes sikeres német előretörésektől eltekintve, a vasárnap is nyugodtan telt el. Nikopoltól délre egyik támadó vállalkozásunk során nagyobb ellenséges csoportot bekerítettünk. Ezzel újabb területet szereztünk és újabb foglyokat ejtettünk. A Kiev térségében folyó csatában csapataink elkeseredett ellenállást fejtenek ki az ellenséggel szemben, mely nagy erővel széles arcvonalon folytatja támadását. — Ezekben a harcokban különösen kitiintette magát a Detlingz altábornagy vezetése alatt álló frank-szudétánó-

met 183-ik gyaloghadosztály és a Poppel altábornagy parancsnoksága alatt álló keletporosz 217-ik gyaloghadosztály. A nyelveji betörés helyén áttekinthetetlen tó- és mocsárvidéken saját csapataink elhárító harcot vívnak nagyobb ellenséges erőkkel. Meghúsították az ellenségnek azt a kísérletét, hogy a betörés helyét oldalt kiszélesítsék. A keleti harcér többi szakaszain vasárnap is csak felderítő és rohamcsapatok helyi tevékenységei folytak.

Súlyos veszteséget szenvedtek az angoiszászok Venafrónál

A délolaszországi arcvonalon az ellenség továbbra is összefogott erőkkel makacsul támadja állásainkat a Voltturnotól északnyugatra. Különösen Venafrónál került kemény harcokra sor, melyben a britek és észak-amerikaiak súlyos veszteségeket szenvedtek. Gyors német harc repülőgépek hatásos mély támadásokat intéztek az ellenség gépkocsi gyülekezései ellen.

Ellenséges repülőkötelek vasárnap berepültek a megszállott nyugati területek fölé és a látási viszonyokat megzavaró időjárás oltalma alatt egészen Németországig hatoltak előre. Ledobott bombáik csupán egy helyen okoztak némi kárt. November 7-én éjszaka végrehajtott zavaró támadá-

saik szintén csekély eredménnyel jártak. Öt brit és északamerikai támadó gépet lelőttünk. Német harc repülőgépek november 8-ára virradó éjszaka is nehéz ürméretű bombákat dobtak London egyes célpontjaira.

Mint különjelentésben már jelentettük, a német légerő ismét sulyos csapatát mért a Földközi-tenger nyugati részén az ellenséges utánpótlási hajózásra. Harci repülőgépeink az északafrikai partok előtt merész mély repüléssel megtámadták egy ellenséges karavánt, mely 22 zsúfolt meg rakott csapatszallítóhajóból és nyolc biztosító rombolóból állott. A nagyszámban ledobott bombák megsemmisítő hatással találtak el 13 nagy utasszállító hajót, melyeknek tonnatartalma 140.000 volt, továbbá két rombolót. A kötelékek visszarepülésük során több csapatszallítóhajót figyeltek meg süllyedő és óg állapotban. Az elpusztult hajókon több ezer brit és északamerikai katona lelke halálát a hullámokban.

Zürich. (Bud. Tud.) Alexander tábornok főhadiszállásáról jelentik, hogy a 9-ik hadsereg az egész arcvonalon támad. Montgomery csapatai megszállva tartják azt az övezetet, amely Vastotól északra öt kilométernyire kezdődik és Cappelon át Magnani irányában halad és Forinál ér véget. A német csapatok a Finallo folyó mellett a legelől levő arcvonalon erősítéseket építenek, hogy az

angolokat mindaddig feltartóztatásuk, amíg a fő erődítmények a szélesebb Sanyi folyónál kiépülnek.

Sztalin a Szovjetunió háborús céljairól mondott beszédét a moszkvai rádióban

Stockholmból jelentik: (MTI) A Szovjetunió fennállásának 25-ik évfordulóján Sztalin rádióbeszédében összefoglalóan ismerte fel az oroszországi háborús fejleményeket 1941 októberétől kezdődően. A harcéri események részletes ismertetése után Sztalin felsorolta a szövetséges nemzetek előtt álló feladatokat, amelyek nagyjából ugyanabban a keretben mozognak, mint a moszkvai értekezlet legutóbbi határozatai. Sztalin rámutatott arra, hogy bár a szovjet a legnagyobb győzelmi sikereket érte el, még rendkívül kemény harcokra lesz szükség. Önfeláldozó munkára szólította fel a szovjet népet a mögöttes országrészekben és kijelentette, hogy az arcvonalon a vörös hadsereg eltekintetlenül cselekvésére számít. Beszédének végén a vörös hadsereg háborús céljaként Fehér-Oroszországnak, Ukrajnának, a Krími félszigetnek, valamint Lettországnak és Litvániának, Kelet-Karéliának és Moldvának „felszabadítását” jelölte meg.

WILHELMSTRASSE: SZTALIN KIJELENTÉSEI NEM TARTALMAZNAK ÚJAT

Berlinből jelentik: (MTI) A Wilhelmstrassen megállapították, hogy Sztalinnek a katonai helyzetre vonatkozó kijelentései nem igen tartalmaznak újat és nem is túlságosan érdekesek. A belülről vont következtetések teljesen hamisak. Sztalin a német hadsereg összeomlását jelentette ki, azonban ezzel szemben a Wilhelmstrassen rámutatott arra, hogy még a vörös hadsereg által elszenvedett veszteségek és visszavonulások sem idézték elő az orosz hadsereg felbomlását, még kevésbé lehet szó a német haderő összeomlásáról. A német hadsereg a legnagyobb tervszerűséggel és a legnagyobb rendben hajlja végre visszavonulását.

FINN VÉLEMÉNY SZTALIN BESZÉDRŐL

Helsinkiből jelentik: (MTI) Sztalin legutóbbi beszédéről finn illetékes helyen még nem alkottak pontos véleményt, azonban feltűnőnek tartják, hogy Sztalin nem a moszkvai értekezlet szellemében beszélt, ami például abból is kitűnik, hogy a feltétlen megadás követelményét egyáltalában nem hangsúlyozta. Ezt azonban főleg azzal magyarázzák, hogy ezáltal tulajdonképpen nem a külföldhöz, hanem az orosz néphez szölt. Kijelentésük helyezették, hogy a közeli napokban a finn sajtó részletes kommentárokat fűz a beszédhez.

RABAUFT BOMBAZTAK AZ AMERIKAI REPÜLŐK

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenté: November 7-én nagyobb ellenéges vadász kötelékek megtámadták Rabauft. Japán repülők 16 vadászt és egy bombázót lőttek le. Hét gépet súlyosan megrongáltak.

Amsterdamából jelentik: (MTI) A Német TI jelenté: Mint a brit hírszolgálat jelenti Wellington Koo Csungking-Kina londoni nagykövete kijelentette, hogy a brit parlamentet küldöttség elmult évi kínai látogatásának visszavonására még ez évben kitérítésre várják Csungking-Kinából Angliába.

Egyéves elismerésre méltó munkájáról számolt be a Zöldkereszt

Közyűlést tartott az Országos Egészségvédelmi Szövetség nagyváradi fiókszövetsége

Nagyvárad. Hétfőn délben fél 2 órakor tartotta meg évi közgyűlését az Országos Egészségvédelmi Szövetség nagyváradi fiókszövetsége, dr. Hlatky Endre főispán elnöklété mellett. A közgyűlésen résztvettek a Zöldkereszt egészségvédelmi szolgálat hűlgytagjai, mintegy 40-en, valamint az orvosi kar tagjai is.

Beszédes számadatok

A titkári jelentés részben a következőket tartalmazta 1942. évben:

5 egészségházunkban orvosi tanácsadás volt 699. E tanácsadókban megjelentek száma 24.549, amely számból terhes anya 4.010, 1 éven aluli csecsemő 6.210, 1—6 éves korig gyermek 2.489 volt. Vervizsgálatot végeztek a tanácsadók 1.381, vizeletvizsgálatot a terheseknél 2.859 esetben.

A szervezetet erősítő D, vitamin adagolását a tavalyi 250 adaggal szemben 1100 adag alkalmazásával növeltük, kiterjesztve azt a szegényesre terhes anyákra is.

Védőnőink a gondozásba vettek 8790, családlátogatást végeztek 12.432, csklátogatást tettek gyermekágyas anyáknál 2.111, 1 éven aluli csecsemőknél 6.771, 1—6 éves koru gyermeknél 1.885, iskolás gyermeknél 54, gümökórosnál 88, fertőző

A második évi közgyűlés megnyitására az elnök üdvözölte a megjelenteket, majd felolvasták a választmányi ülés, a számvizsgáló bizottság és a pénztári jelentéseket, majd az előző tisztikart újra megválasztva, Ásvány Ferencné főtitkárnő felolvasta terjedelmes titkári jelentését az elmult év munkájáról.

és egyéb betegnél 115, szociális szempontból 429 látogatással szerepelnek.

A védőnők oktató előadásokat és tisztaság-vizsgálatot tartottak 73 esetben.

— Az egészségvédelmi gépezet bármily tökéletesen is működik, eredményei elérésére azonban a szociális bajok erős kihatással vannak. Kétszeresen áll ez a háboru esetében, amikor tudvalevő, hogy a közellátási nehézségek és ezzel kapcsolatos drágulás a családok életmóvjának fenntartását veszélyezteti. Fokozottabb ez a veszélyeztetettség a legfellebbebb időszakban lévő embernél, a csecsemőnél és gyermeknél, kinék növekvőben lévő szervezete, ha nem kapja meg a szükséges tápanyagokat, a legelső komoly betegségnél megfuzedelődik, vagy legjobb esetben élete végéig viseli a hiányosság helyegét.

Közel 300 ezer liter tejet mért ki a Zöldkereszt egy év alatt

A védőtápanyagok minél szélesebb rétegre való kiterjesztését előzik az országos szervezett zöldkereszt teje- és cukorakciók, melyről nagyváradi vonatkozásban azt jelenthetjük, hogy 1942. évben 117.950 liter ingyen tejet osztottunk ki védeceink között, 47.200 pengő értékben, a belügyi kormányzat által rendelkezésünkre bocsájtott összegből. Ezenkívül megszerveztük annak lehetőségét, hogy a fizetőképes családok gyermekei is tejhez jussanak. Az ily családok gyermekei részére az öt egészségházunkban 295.430 liter tejet mértünk ki 1942. év folyamán, 106.256 pengő értékben.

Mi az oka a csecsemőhalandóságnak?

Ugyancsak a belügyi kormányzat által rendelkezésünkre bocsájtott cukorjegyek alapján 17.000 kg. cukrot, 18.700 pengő értékben osztottunk ki szegény védeceink között. Ezt is teljesen ingyen.

Sajnálattal kell azonban megállapítanunk, hogy a fentiekben ismertett fokozottabb egészségvédelmi munka és felsőbb helyről jövő szociális juttatás dacára, városunkban a csecsemőhalandóság terén nem értünk el javuló eredményeket. Sőt, rosszabbodás állott be. Ennek hármas oka van.

Először: — Mint már említettük — a háborus közellátási nehézségek, minthogy nem juthat úgy és olyan mennyiségben védőtápanyag mindenkinék, ahogy a szervezet megkíváná.

Tekintettel azonban arra, hogy a tejkérdés erősen közellátási jellegű újabb és újabb nehézségeit a zöldkereszt egészségvédelmi szolgálat tovább nem vállalhatta magára, mert különben fontosabb vonatkozásu egészségügyi munkája szenvedett volna erősebb esorbát, jelentésünk alapján dr. Soós István polgármester ur Öméltósága a város részéről vállalt anyagi áldozatok áran, közellátási térre vette át vállalkról városunk tejkérdésének problémáját és jelenleg tejjegyek rendszeresítésével a létesített Orsz. Magy. Tejszervezeti Központ gyűjtőállomásának bevonásával jutnak városunkban tejehez az 5 éven aluli gyermekek.

Másodszor: Az elmult téli fűtési anyag zavarai elsősorban csecsemőinket sújtották, kiknél — mint mindannyian tudjuk — a test melegének biztosítása ép oly életfeltétel, mint a táplálék nyújtása, nem is beszélve arról, hogy a fürdés hiánya egészségi szempontból is káros kihalásra vezethet.

Harmadszor pedig a helyes csecsemőápolás a gondozás tudásának hiánya, mely a 22 éves idegen megszállás ajatt álló városunkban talán fokozottabban áll fenn, mert nem volt szervezet, melynek munkája ezirányu oktatásra kiterjedt volna.

A csecsemő-kelengyek készítése körüli nemes versenyben részt vállaltak a helybeli leányiskolák közül a Zrínyi Ilona Felsőkereskedelmi Iskola Ifjusági Vöröskeresztosei, kik

egész évi szorgos és lelkes munkájuként 10 készlet babakelengyét juttattak hozzánk. Ugyanigy a Bottó Ferenc Háztartási Iskola növendékei 2 készlettel, míg az Egyesületek közül a Róm. Kath. Nőszövetség Szent Mónika Asszonyközössége 1 készlet csecsemő-kelengyével szaporították akciójuk anyagát. Az általunk adott anyagból varrási munkálatokkal volt segítségünkre a Református Leány Polgári Iskola és az Áll. Polgári Leányiskola „Dobó Katica” Leány-cserkész csapata.

Ásvány Ferencné terjedelmes és mindenre kitérő jelentését így fejezte be:

— Beszámolómk talán kissé hosszabbra nyult, mint szeretttük volna, de munkaterületünk oly sokoldalú és szerteágazó, hogy a pusztá számok felsorolásával nem kaphatnánk hű képet arról, ami a Zöldkereszt egészségügyi és szociális „berkeiben” folyik és amit a jövő szempontjából fokozottabban munkádnunk kell úgy hatóságai, mint társadalmi vonalon.

— Most nemcsak a harcatereken és az azok mögött folyó titáni harcra gondolok — jelentette ki államtitkárunk —, hanem arra a küzdelemre, amely nálunk a Zöld Kerest jelvénye alatt a több gyermek születéséért, azok élethenmaradásáért, a megmaradtak jobb egészségéért folyik. A nemzet léte vagy pusztulása ettől függ: hányan leszünk, milyenek leszünk! Mit hoz az új év? Fejlődő szaporodó — vagy pusztuló, szennyülő lesz-e a magyar nép? Olyan reménnyel és örömmel teliek lesznek-e a kalendáriumunk lapjai, mint amilyen megnyugtatók és dicsőségesek a ezeréves krónikáink főljásai?

Dr. Heinrich Béla főorvos szavai után, dr. Hlatky Endre elnök őszinte köszönetét tolmácsolta Ásvány Ferencnének az önzetlen munkáért, úgyszintén megköszönte valamennyi tagnak munkáját, majd a közgyűlést berekesztette.

Tettenérték az élelmiszerjegy-tolvait

Rendszeresen fosztogatta az egyik fűszerüzletet

Nagyvárad, nov. 9. A rendőrség őrizetbe vette Vujkulescu Szilárd nagyváradi lakost, aki alkulescal behatolt Abrudán Sándor Tiszta István ut 22. szám alatti fűszerüzletébe és élelmiszerjegyeket lopott el. Vujkulescu a déli zárás ideje alatt ment be mindig az üzletbe és rendszeresen fosztogatta az élelmiszerjegykészletet. Abrudán Sándor jelentést tett erről a rendőrségnek és a megindított nyomozás során tegnap tetten érték Vujkulescu Szilárdot, amint bement a lezárt üzletbe és onnan 200 darab kenyér-, liszt-, cukor- és zsírjegygyel távozott.

Vujkulescu azt vallotta a rendőrségen hogy az utcán találta azt a kulcsot, amellyel felnyitotta Abrudán Sándor üzletét. Természetesen ezt a mesét nem hitték el és átadták a királyi ügyészségnek.

Váradi képzőművészek társulata vagy kisdud érdekcsoport?

A váradi képzőművészet hosszú idők óta álló vizét egyszerre erős hullámzásba hozta a váradi képzőművészek tervezett szakmai kiállítására. Hírek jelentek meg a „kijelölt művészek”-ről, melyek azt a látszatot igyekeztek kelteni, hogy itt már befejezett ténnyel állunk szemben. Nem tulajdonítottam ezeknek semmi fontosságot. De a „Magyar Lapok” e hó 7-iki számában Jávör Béla kedves barátom meglepő és kivrívó helytelenségekre mutat rá „Nagyvárad irok és képzőművészek látogatása Szolnokon” című cikkében.

A legmeglepőbb közlés az, hogy „létezik Nagyváradon egy képzőművészeti társulat, amely 1932-ben alakult” és ma is fennáll és hogy ennek a társulatnak 8 főzstagja van, akik egyedül érzik magukat hivatottaknak arra, hogy Várad képzőművészetét képviselik. Nem tudtam, hogy ma is létezik ez a társulat. Csak arra emlékszem, hogy a társulat megalakulása után a mai Ujságró Otthon helyiségében megrendezte első kiállítását 1932-ben, amikor is az történt, hogy az „örög törzsek” 30-40 képpel rakodtak ki, míg az ugynevezett „fiatalok” 4-5 képét — kizsúrízták. Ezek a kizsúríztott fiatalok felháborodva az igazságtalanságon, kétségbeesve kértek, tegyék valamit az érdekükben. Nem volt más választás, mint megrendezni a „Nagyvárad Fiatal Képzőművészek” kiállítását 1933 elején a Veiszlovits-házban. Ez szép sikerrel zárult. A történelmi hűség kedvéért meg kell állapítanom, hogy soha egyetlen munkámat sem zsúrízták ki, mert fametszeteim és grafikáim „nem befolyásolták károsan” a kiállított képek eladási lehetőségét. E kiállítás után hosszabb Treuga Dei következett és 1934-ben ismét Képzőművészeti Társulat” cím alatt állítottunk ki. Am e kiállítás után a társulat a feledés mélyére szállott, akkori nem éppen dicsőségesen uralkodó elnökével egyetemben. 1934-től egészen a mai napig egyetlen kiállítást sem rendezett a Társulat.

Szükségessé tartottam e történelmi visszanezést beszúri irásomban, annak bizonyítására, hogy a nagyváradi Szépművészeti Társulat éveken át annyira nem fejtett ki semmi tevékenységet, hogy az ma már nem létezőnek tekinthető. Nem vonom kétségbe annak jogosságát, hogy pár képzőművész kis társulatot alakítson a maga egyéni érdekei megvédésére, de az ellen már többi művészársam nevében is tiltakozom, hogy e kisdud társaság egyedül magát tartsa Nagyvárad város képzőművészete képviselőre hivatottnak. A szolnoki kiállításon nem Várad mai képzőművészetét akarjuk bemutatni és nem egy szűkkörű társulás akár erkölcsi, akár anyagi érvényesülésének színtevé avatni azt.

Mint olvasom, a társulat egyik főérve az, hogy nem vehetnek részt a szolnoki kiállításon olyan művészek, „akiknek más kereseti forrásuk is van”. Ezt ők maguk megdöntik azzal, hogy Szabó József városi tisztviselő, Máthé Józsefnek gipszöntő és kerámikus műhelye van. Vajjon váradi specialitás akar ez a felfogás lenni? Horváth Endrét, az európai hírű rézmetsző művészt, akinek szép

magyar bankjegyeinket köszönhetjük, az Államnyomda műszaki igazgatója, a híres Buday György grafikust, a szegedi egyetem lektorául hívja; a másik neves fametsző: Bordás Ferenc orvosszázados stb. És senkinek sem jut eszébe, hogy a magyar képzőművészet e kitünő értékeit kizárja a kiállításokról, vagy művészetüket ezért kétségbevonja. De magam sem találkoztam soha ilyen furcsa elmélettel Budapesttől Tokióig, vagy Los-Angelestől Münchenig.

Szégyenletesnek tartom annak még csak hangoztatását is, hogy a nevezett társulatnak „megszállás kori magyar küzdelmei” voltak. En akkor, 1932-ben alapítottam Budapestben — egyedül a megszállt területről — a Grafikabarát Egyesületet, a szükséges anyagiakat egyedül nyújtva, amikor a csonkaország felé igen kevesen mertek tekinteni, lévén ez veszélyes és kényelmetlen. Es akadt-e ember, aki kétségbevonná Mikes Odón tanár barátomnak magyar fajtájáért hozott nagy áldozatait a megszállás ideje alatt? De mindezt természetesen, magyar kötelességnek tartottuk és soha sem jutott eszünkbe, hogy ezt fitogtassuk és előnyöket zsebeljünk be érte.

Azért, mert valaki Tordáról, vagy

Aradról menekülve, vagy mint Mihály Gyula, tanárrá idehelyezve kénytelen a váradi művészet levegőjét színi, mit sem von le művészi értékéből és kétségbevonhatatlan, hogy amíg ők itt élnek, váradi képzőművészek.

De időelőttinek tartom a „kijelöltek” neveinek hangoztatását, mert e kérdésben mégis csak legilletékesebb a főispán és polgármester urak döntése, akik — és ez megnyugtató — mint mindig, úgy ezuttal is föllelvezik a város kulturális érdekeit egyes személyek kívánságainak.

Es végül valamit a nagyváradi képzőművészek jövődő társulatáról. Ha elsimulnak a most feltarajosodott hullámok a váradi képzőművészet vizéin, úgy legelső és legszükségesebb dolognak tartom egy minden váradi képzőművészt befogadó társulat létesítését, amelyből az apró egyéni hiúság és önérdék eleve kizárás-sék. Ezt — jobb megoldás hiányában — az ujságrók egyesületével karöltve tartom a legkönnyebben megvalósíthatónak, hiszen ők állanak legközelebb hozzánk. En hiszek egy szebb és kevesebb gyötrellemel megtűzdelte váradi művészjövőben.

Radványi Károly
grafikus művész.

Kortsmáros László beszámolója az Erdélyi Párt választmányi ülésén

Nagyvárad. Hétfőn este 6 órakor értekezletre ült össze az Erdélyi Párt nagyváradi körzetének választmányja, hogy meghallgassa a képviselő beszámolóját. Megjelentek többek között Kortsmáros László képviselő, dr. Krüger Jenő, dr. Czeglédy Miklós, Máthé Pál és a választmány valamennyi tagja.

Gálffy Sándor apátplebános, körzeti elnök megnyitó beszédében öszszetartásra és áldozatkészségre hívta fel a megjelentek figyelmét. Utána Soós Lajos főtitkár ismertette a parlament megnyitáson a párt részéről elhangzott kéréseket és panaszokat, felemlítve, hogy a párt kolozsvári központja feldolgozta a beérkezett anyagot, majd kiosztotta felszólalás végeit azokat a képviselőknak, akik részben már szóvá is tették azt illetékes helyen.

A párt szónokai mindent megtettek a jogos igények orvoslására. Kortsmáros László képviselő előadta a választmányának az E. M. K. E. bihari szervezkedését, bejelentve, hogy az egyesület itteni elnöke dr. Marcsa Dénes tanügyi tanácsos lett. Felkérte a választmányt, hogy támogassák az egyesületet.

Gazdag Sándor a kisiparosok és kiskereskedők nyugdíjazásának ügyében intézett kérdést, amire Kortsmáros képviselő azt válaszolta, hogy a törvény készen van. Élelbeléptetésére azonban egy későbbi időpontban kerül sor.

Fehér Jenő ezzel kapcsolatban az iparos utánpótlás hiányára mutatott rá, Kortsmáros képviselő erre vonatkozólag azt a felvilágosítást adta, hogy a tanoncotthon még nem készült el a mesterek ellátást nem tudnak biztosítani a tanoncoknak és

innen ered a hiány. Értesülése szerint, a kormány segíteni szándékozik a valóban fontos kérdésen.

Gálffy Sándor szóvátette a dél-erdélyi magyarságot ért sérelmet, a gyulafehérvári, brassói gimnáziumok és a Bethlen kollégium bezárását és bejelentette, hogy ebben az ügyben megtették a szükséges intézkedéseket.

Ezután Kortsmáros László hosszas beszédben tájékoztatta a választmányt a bel és külpolitikai kérdésekről megemlítve még, hogy a párt képviselői óriási munkát végeznek a költségvetés megvitásánál. Jelentette, hogy a kultuszterea vitáján szóvátette az iskolák és a tanítók sérelmét. Mikó László képviselő azoknak az asszonyoknak az ügyét tette szóvá a parlamentben, akiknek férjük Romániában él és így állampolgárságuk rendezetlen, felszólalt továbbá abban az ügyben is, mely szerint a 7 osztályt végzett érettségizetteket tekintse a kormány egyenlőknek a 8 osztályt végzettekkel, mert az egyenjogúság nyilvánvaló.

A miniszter erre vonatkozólag megnyugtató ígéretet adott.

A népes választmányi ülést Gálffy Sándor körzeti elnök este fél 9 órakor berekesztette.

Biró Lászlót bízzák meg a Nagyváradon tartandó hangversenyek rendezésével

Nagyvárad, nov. 9. A Filharmoniai Társaság vezetőségi értekezletén, melyen jelen voltak dr. Krüger Jenő kormányfőtanácsos, dr. Dulló Gyula kulturtanácsnok, dr. Szalay Elemér, a vá-

rosi szocietela igazgatójának előterjesztésére a hangulat megbízták Biró Lászlót a Nagyváradon tartandó hangversenyek rendezésére. Tervevették a Filharmoniai Társaság zenekari hangversenyein kívül, nevesebb magyar és külföldi művészek szerepeltetését, remélve, hogy sikerül Nagyvárad zene-kulturájának vérkeringését megindítani. Biró László ígéretet tett, hogy a hangversenysorozatot lehetőleg még a november hó folyamán elkezd.

Fogadta Szinyei-Merse Jenő közoktatásügyi miniszter a Nemzeti Diákszövetség küldöttségét

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter hétfőn délelőtti hivatalában fogadta a Nemzeti Diákszövetségben tömörült ifjúsági szervezetet, úgy mint a Hungaria, Emeriána, a Turul-szövetség, a MEFHOSz, a katolikus diákszövetség, a protestáns diákszövetség, a kolozsvári magyar diákok szövetsége, a területi szövetségek és a Csaba hajtársi egyesület vezetőinek küldöttségét, amelyet Rajczy Imre dr. a Nemzeti Diákszövetség vezértitkára vezetett.

A küldöttség átadta az ifjúság emlékiratát, amely rámutatott arra, hogy milyen mélységes fájdalommal tartják napirenden azt a tényt, hogy a román kormány délerdélyi véreink szellemi életének középpontjai közül három középiskolát bezárattott, miáltal a magyar ifjúság egy részének színe-javát, a három középiskola legfelsőbb osztályainak hallgatóságát a legbizonytalanabb sors elé állította. A magyar ifjúság úgy érzi, hogy a nemzet közvéleményének ad hangot akkor, amikor ez ellen az intézkedés ellen tiltakozik. Ha nem tenné, erdélyi véreink joggal hihetnék, hogy küzdelmükben magukra hagyják őket. De tiltakoznia kell ezen intézkedés ellen azért is, mert akkor éri ez a súlyos intézkedés a délerdélyi magyar ifjúságot, amikor a magyar kormány a magyarországi román ifjúságnak a közép- és főiskolai oktatást teljesen szabadrá és zavartalanrá teszi. A Magyar Nemzeti Diákszövetség egyetemi és főiskolai ifjúsága mindezekre tekintettel és tudatában annak, hogy a magyarság súlyos harcában a teljes egység és fokozott fegyelem mindennél fontosabb, bizalommal fordul a kormányhoz azzal a kérdéssel, hogy a román kormánynak a délerdélyi magyar ifjúság életérdekeit sujtó intézkedésének megszüntetésére tegyen meg minden intézkedést.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter megnyugtatta a küldöttséget, hogy a magyar kormány minden rendelkezésre álló diplomáciai eszközzel arra törekszik, hogy a román kormány módosítsa sérelmes intézkedését, amely a három iskola bezárásával érte a magyarságot. A magyar kormány, történelmi felfogásunknak megfelelően, nemzetiségünk iránt barátságos és megértő politikát folytat, amely nemesak a román, hanem minden hazai idegenajkú polgárunk számára biztosítja jogaik szabad gyakorlását, valamint azt, hogy nyelvükben és szokásaikban háborítatlanul élhetnek köztünk.

A küldöttség köszönettel fogadta a miniszter szavait. A miniszter végül arra kérte az ifjúság vezetőit, hogy megnyugtató kijelentéseit tudassák bajtársikkal.

„Feri-kém rosszul orientálódasz!”

Kiss Ferencnek a magyar színészet nagy reformátorának drámai önvallomása a válság felé hajszolt magyar színészetéről

Az „Egyedül vagyunk” legutóbbi számában jelent meg Kabosy Zoltán alábbi, igen érdekes riportja, amelyet teljes egészében leközölünk.

Ugyanakkor, amikor a színházi világba úgy felkavarodott a világnézetünk, küzdelem, Kiss Ferencel beszélgetünk.

Cigarettaival kinal, maga is rágyújt, leveri a hamut és ismert nyugodt hangján, tempósan beszélni kezd:

— Tegnapelőtt az öltözőmben össétörték a szobrot. Bezúrták arcképelem üvegjét. A törő-zúzó művész a főszerepet játcsza a most futó darabban. én engedtem át neki az öltözőmet kollegiális szíveségből azokra a napokra, amikor játszik.

— Volt valami ellentét köztetek?

— Tudtommal soha. Nem vagyunk versenytársak, a színház műsora hosszabb óta úgy alakult, hogy nem szerepelünk együtt, hónapok óta nem is találkoztam vele. Az az érzésem, hogy ez a diáhróham nem is az én személyemnek szól, inkább azt az irányzatot akarta darabokra zúzni, amelyet — mint kamarai elnök — én képviseltem a magyar színházpolitikában.

— Érthetetlen...

— Nem érthetetlen, még csak nem is meglepő azok után, amik mostanában történnek. Amikor ismert, magyar színészek a *Conti*-táncban ülnek össze, hogy a magyar színészet „megmentéséről” tárgyaljanak! Ilyen légkörben nem érem engem váratlanul ez a rombolás, személyileg hidegen is hagyott, csak mint tünet döbhentett meg kisé. Ugy látezik, új módszer kerül sorra: kezdődött a háttammögötti gyalázkodásokkal és gyanúsításokkal, aztán megindultak a rendszeres sajtótámadások, s most végre ide érkeztünk.

Ahíket Kiss Ferenc emelt fel

— Elképzelhetetlen, hogy akadjon magyar színész...

— Akad bizony, nem is egy. Visszadtam nekik a magyar színpadot, ezzel egy sereg új magyar tehetség jutott szóhoz színpadon és filmen, többet közülük magam helyeztem el. Ha megmarad a zsidó era, vagy én puhább lettem volna az egyensúlytörvény végrehajtásánál, ezeknek a színészeknek nagyrésze ma már nem is lenne a pályán. Könyvtelenség lett volna valami kis hivatali vállalat, vagy segédszínésznek menni, a napi kenyérről statisztálni. Mert ne feledd, hogy a zsidótörvény előtt új magyar tehetség számára magánsházában csak akkor volt üresedés, amikor az ő üzleti színházpolitikájuknak szüksége volt a magyar talentum márkázására. De mi többet hoztunk! Ezek a ma neves, kitűnően dotált színészek intervjukat adnak a lapoknak — és minden ellenem irányuló, zsidó orvítamadásnál ezendően maradnak, vagy szorgalmasan statisztálnak. És nem veszik észre, hogy milyen alárendelt, szánalmas szerep, amit vállaltak, kultúráik ők a zsidóknak, akik ezeket a hibákat hajítják magu előtt, mert — nyilvánosan még nem mernek rohama — nem elvesztett pozíciójuk visszahívást. Azonban itt vannak teljes mértékben ugrásra készen és siker esetén — jó dolguk lenne hogy kisbörjék az összes színpadokról ezeket a „jó fiúkat”. — Elképzeld, hogy most a soha nem álmodott 60-70.000 pengős évi jöve-

delmek kábulatában és biztonságában egyszerre felfedezték magukról, hogy ők tulajdonképpen, ha a sors változik: szociáldemokraták!

— A többség nem ilyen...

— Nem ilyen, igazad van, inkább azokról beszélek, akik személyi, családi okokból ma is zsidó hálóban vergődnek, vagy öntudatlanok, vagy pedig teljesen tájékozatlanok a világ mai életében.

Éjjel-nappal próbálkoztak közéletiessé

— A mindjobban elfajuló személyi gyűlöletnek mi az oka?

— Az, hogy a vállalt feladatot teljesen megoldottam és azon túl is örköltém, amíg elnök voltam, hogy ki ne játszá a zsidótörvényt. Mert tudt meg, hogy éjjel-nappal ezzel próbálkoztak, újságírókat, privátokat küldözgettek hozzám, hogy puhtsanak, hogy tegyek kivételt az ismert zsidó színészekkel, találjak ki valamit, hogy tovább működ-hessenek. Nemcsak ezek az érdekelte zsidó színészek kerestek fel, hogy meggyőzőenek az én „mereségem” helytelenségéről, de ismert keresztény művészek is vállaltak ilyen követi missziókat. Ezek a kollégák ijedten vagy szárazkova néztek reám, mint valami ahnormitásra, amit mutogatni kellene: — „Feri, ne rohanj a vesztébe, fordulj vissza az úton, ne húzz újat a zsidókkal, azok a jövő! Feri tudatlan vagy, örült vagy, ha nem hallgatsz rám”. — Olyan tűzbe jött, hogy elmosolyodtam a nagy erőlködésén. Rögton láttam, hogy akik hozzám küldték, begratták ezt a jeles művészt, ismerték arról az oldaláról, hogy ő a híres színpadi beugró. — „Feri-kém rosszul orientálódasz, rossz a politikád” — fejezte be. Azt feleltem neki, hogy amit én, mint elnök tettem, az nem volt politika. Több volt annál, meggyőződés, hit, ami nem alakul a haretéri események szerint, mint esetleg a politika.

„Kell a hely a magyar tehetségeknek”

— Mondják, hogy elnök korodban az idős táncoskomikus is felkeresett?

— Ugy van, ez a látogatás is emlékezetes marad számomra. Az idős kolléga is összeszedte minden tudását, hogy meggyőzően engem az én „vezetes tevédelemről”. Kollégialitástról beszélt, hivatkozott a multira, amikor együtt szerepeltünk valamelyik operettheben. Azt válaszoltam neki, hogy személyi kapcsolatainkban ma sincs hiba, de itt most egészen másról van szó, kell a hely a magyar tehetségeknek. Életemben még nem láttam ilyen csodálkozó arcot, amelyet ez az öreg komikus vágott. Nettek igazán nem lehet meglepő. — magyaráztam tovább, — amit én csináltam. Ismerhették a törvény intencióit s hallhattak a magam véleményéről, amit hozzáfűztem, Erre azt válaszolta, hogy igenis, ők le vannak sújtva, mert nem hitték, hogy komoly, úgy gondolták, hogy az én beszédem csak a nyilvánosságna szól, az akkori közhangulat kiélvezésére, de álmukban sem képzelték, hogy én ezt a törvényt valódi szelleme szerint végre is hajtom. *Vannak példakörödet, előzőekben is megemlítetted, hogy ezek után nincs más hátra, mint a színpadon, csak egy zsidó, Erre aztán megfédtem: — ne beszélj már ilye-*

neket, ne légy kálálán a sors iránt. Évtizedeken keresztül működtél, nevet szerzettél magadnak, gondoldj arra a sok magyar tehetségre, akit meglojtott a nyomor és a meghasonlás, mert nem hagyttatok levegőhöz jutni őket. — Könnyezve elrohant, hála Istennek ma is él, sőt mint értsültem, részt is vett a színészet újabb átállításának *Conti-utcai előkészületein.*

Bejön az altiszt, órára hívják.

— Még csak azt akarom mondani, hogy mostanában futja az időmhől, szerepelek vidéken. Jó meszire innen. Szépek ezek az esték. — pótezeket raknak a nézőtérre és még állva is hallgat egy csomó ember. Öröm ez nekem, kárpótlás sok mindenért, de hidd el, hogy pénzkérdés is. A nemzetiszínházi pozíció a legszebb ajándék magyar színész számára, művészi elégtétel és dísz, az élet tartalma. Anyagiakban azonban nem sokkal több, mint valaha jobb köztisztviselői állás. Így ezért is szűkegem van ezekre a vendégjátékokra. Szépen, lassan orvul kihúzzák a földet a lábam alól: két év óta nem játszom filmen. Elűtöttek a színész főkeresetétől. Egyes gyártó korifeusok, többek között azok, akik a zsidótörvénynek köszönhetik boldogulásukat, most úgy szolgálgják ki a zsidóságot, hogy engem bojkott alá vesznek. Ezért kell utaznom, hétről-hétre töröm, györtöm magam éjszakákon át, a mai nehéz utazási viszonyok közepette.

A Színházkadémia igazgatója indul, az ajtóban megáll, nevetve mondja:

HERCZEG FERENC

Dr. Némethy Gyula kano-nok, a Szigligeti Társaság elnöke, a november 9-én tartott felolvasó ülésen mondotta el az alábbi megnyitó beszédet.

A világirodalom egyik legragyogóbb költője Dávid király melabús hűrokat pendit meg hárláján a 89-ik zsolttárban: Igen, úgymond, a mi napjaink meglojgatkoznak a Te haragod miatt, s éveink elmulnak mint a sóhajlás. Életkorunk mindössze 70 év, vagy ha sok 80, s az is gyötrődés és fájdalom. De ezek elmulnak s elmulunk mi is. Minő vigasztaló és fölemelő látvány a Szent Király panaszával szemben a magyar író teje-delem Herczeg Ferenc 80 éve teljes testi és szellemi, most is alkotó eleven-ségben. De minő telemelő egy egész nemzet lelkesült hódolata, lenn-költ Kormányzónktól kezdve a leg-szegényebb, de öntudatos magyar emberig e gazdag és ragyogó költői pályával szemben. A mi szerény irodalmi társaságunk, ma első felolvasó délutánja alkalmából lelkes örömmel csatlakozik az üdvözlők végtelen sorához s a lángésznek tartozó hódolattal köszönti a 80 éves Mestert. A rendelkezésemre álló idő nem engedi, hogy méltatni próbáljam ezt a fölemelő életművet, amit azt nálam sokkal hivatottabb egyének oly szépen végeztek el beszédjeikben es a Herczeg emlékkönyvben. Amde két gondolatnak mégis szeretnék rövid kifejezést adni: Az egyik Herczeg írói működésének hatalmas és lendületes ivelés. Jusztoruz semita quasi lux splendens. Az igazak ösvénye olvassuk a példabeszédek könyvében, olyan, mint a derengő fény, mely mindinkább erősöbök, míg a nappal teljes leszsz. Valóban minő hatalmas ivelés az első regényről a Fenn és Lentől a Pogányokig vagy az Élet-kapujáig, minő hatalmas ivelés a

Házat, birtokot, szőlőt
e adni, venni
akar, keresse fel
PRÁGER ÜGYNÖKSÉGET
Teleki-utca 38.szám.

— Tudod, hogy zsidó oldalon innen is ki akarnak intrikálni. Az Ujág vezetője állandóan arról cikkezik, hogy nem jó az Akadémia tanítási módszere. Ezeknek az írásoknak az az egyedüli céljuk, hogy engem diezkreditáljanak és kedvemet szegjék. Arra persze nem gondol a lombik-színháztudós, hogy a színtisztítás nemcsak elméleti kérdés, de elősorban gyakorlati. A szép elmélet csak ügyes mondattömeg, holt anyag, ha nincs olyan oktató, aki a színpadra üzületett, ott él, lélezkik, nem pedig az íróasztalnál. Ezek az emberek gyűlönek, mert megleptem őket azzal, hogy nem vagyok konjunktúra-ember. A meggyőződés és a hit, ami miatt most felvonulnak ellenem, már akkor megvolt bennem, amikor ötven év előtt Székes-fehérváron először láttam meg az égen a magyar napot. Ha az a sors vár rám, hogy az agok házában fejezzem be életemet, vagy még rosezabb véget szánnak nekem a magyarság ellenségei, ha akkor eljősz hozzám, akkor is ugyanezeket fogom mondani, mert amit tettem, az hivatás volt, nem találmány helyemet, nem lenne nyugodt álom, ha másképpen cselekedtem volna

Dolovai nábob leányától a Bizáncig, vagy a Hid-ig. A másik gondolat az írótejedelem törhetetlen izzig-vertig való magyarsága. Érdekes, amit Mik-száth mond: Ó ez a Herczeg, ez minden teóriát agyon gázol, amit telépitünk arról, hogy a nyelvet az anyatejjel kell beszívni. Előtte tel-tarta iátyolát, mézel, rejtett szépségeit, gyönyörűséges formáit mintha mondaná: „Amiért olyan bolond voltál édes liam, hogy magyar író let-tél, mikor világnyelven is irhattál volna, teljesen odaadom neked magamat és oda adta. Behatolt a magyar nyelv minden titkaiba. Friss és hajt-kony az ő stílusa s rajta van a magyar muskátli illat.” A nőmetnek születelt, magyarrá lett költő pályája ragyogó bizonyossága annak, amit az Udvözlő így fejez ki: „Spiritus est qui vivificat, caro non prodest quidquam”. A szellem az, ami megelevení-ti, a test nem használ semmit. Távól minden. L'art pour l'art művészkedés-től. Herczeg nemzeti hivatást érez költői működésében: Szeretelt magyar nemzetének ébresztője, buzdítója, szinte prófétaja lett a Pogányok-ban, a Bizánc-ban és sok más reme-kében.

Legyen szabad indítványoznom, hogy ez első felolvasó ülésünkől, mely hódolattal üdvözlőjük az író tejedelmet: Scrus in cochluss redess, diuque laetus intersis populo quiriti...

Magyar előadás a japán rádióban. A magyar-japán kultúrszerződés alá-írásának évfordulója alkalmából november 15-én 20 óra 15 perctől 20 óra 30-ig Metzger Nándor előadását köz-velel, majd utána japán balladalelő-adását tart. Az adást november 16-án 9 óra 30 perckor megismétlik rövidhu-son.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

**KERESZTELES A HELYETTES
 POLGÁRMESTER CSALÁDJÁBAN.**
 Nagyvárad, nov. 9. Szombaton délután
 5 órakor keresztelte meg az olasz-
 Szentlélek plébániatemplomban Gálffy
 Sándor apátplébános dr. Gyapay László
 és neje, szül. Mayer Mária elsőszülött
 gyermekét, aki a szent kereszttségben
 László, Zoltán, Loránd neveket kapta.
 Keresztszülők: dr. Gyapay Zoltán min-
 iszteri titkár és bárcsizi Bárczy
 Kármán.

**Gróf Teleki Béla az EMGE kérését
 terjesztette a Kormányzó Ur elé.** Ko-
 lozsvárról jelentik: (MTI) A Kormány-
 zó Ur Ötöméltsége a napokban kihall-
 gatáson fogadta gróf Teleki Bélát, az
 EMGE országos elnökét. Ez alkalom-
 mal gróf Teleki Béla előterjesztette az
 EMGE azon kérését, hogy a Kormány-
 zó Ur vállalja el az EMGE százéves
 fennállása alkalmából rendezendő or-
 zágos ünnepségek legfőbb védnöksé-
 gét. A Kormányzó Ur a kérés meghall-
 gatása után a fővédnökséget elvállalta.

ARANYLAKODALOM. Dr. Sztacho
 Széver ny. törvényszéki elnök szomban
 ünnepelte 50 éves házassági évfor-
 dulóját nejevel. 1893 november 6-án
 zájolt le az esküvő Szegeden. Ezt a
 szép családi ünnepséget — a mai súlyos
 időkre való tekintettel — a legszűkebb
 családi körben ünnepelték. A jubileum
 házaspar délelőtt 9 órakor hálaadó-
 tiszteletlen vett részt az olasz-
 Szentlélek plébániatemplomban, ame-
 lyen ok, valamint 11 élő gyermekük
 példázó buzgósággal járultak a szent-
 áldozáshoz számos unokájukkal együtt.
 Szentmise után Gálffy Sándor apát-
 plébános áldotta meg az ötvenéves frigy-
 t.

**KINEVEZTÉK GYULA VÁROS
 ÚJ POLGÁRMESTERÉT.** A belügy-
 miniszter Korossy Albert dr. gyulai
 városi tanácsnokot Gyula megyei vá-
 ros polgármesterévé kinevezte.

KÉT BETÖRÉS NAGYVÁRADON.
 Jurovits Miklós Hlatky Endre utca 2.
 szám alatti borhellyest feljelentést
 tett a rendőrségen, hogy üzletében az
 éjszaka betörők jöttek. A kézipénztár-
 ból 3 pengő készpénzt vittek el, vala-
 mint 800 pengő értékű Kodak fényké-
 perőgépet. Kár érte alkalmazottját, Bi-
 hary Gyulánét is, aki az üzletben tar-
 totta hat darab női nadrágot, három pár
 selyem harisnyát e azt is elvitték a be-
 törők. Ugyancsak feljelentést tett Do-
 hmanov Györgyné Iványi Ödön utca 4.
 szám alatti lakó bejáró-főzőnő. Amíg az
 Akadémia-utcan munkahelyén dolgo-
 zott, addig ismeretlen tettes behatolt
 lakásába és ezer pengő értékű fehérne-
 mőt vitt el. A rendőrség megindította
 a nyomozást mind a két betörés ügyé-
 ben.

Korának
 legragyogóbb
 asszonya

Borgia Lucrecia

Pazar kiállítás, drámai feszültség, lobogó szevedélyek, sötét rejtelmek, véres cselszövények filmje
 Kedden utoljára: **Bűnös vagyok**
 Szerdától a CASINO-ban

Az évad legszebb történelmi filmje!

Szerelmem a vérpadig

Főszereplő: Carola Höhn

Szerdán utoljára:
Kerek Ferkó

Bemutató csütörtökön
 az APOLLO-ban

A Nemzeti Munkaközpont üzemi megbizottainak ülése

(Nagyvárad.) A Nemzeti Munka-
 központ üzemi megbizottai szerdán
 este 7 órakor a Munkás-otthonban
 (emelet, 6-os számú helyiség) fontos
 megbeszélést tartanak. Felkérlik a
 NMK-hoz tartozó összes munkás-
 megbizottakat, hogy a fenti megbe-
 szélésre pontosan megjelenni szíves-
 kedjenek. *Titkárság.*

Gyűlést tartott a Nagykereskedők Országos Egyesülete

Nagyvárad, nov. 9. A Nagykereskedők
 Országos Egyesülete (N. O. E.) f. évi
 november hó 8-án a Nagyvárad Ke-
 reskedelmi Csarnok titkári hivatalában
 népes tagértekezletet tartott. A N. O.
 E. képviselőiben Konkoly Iván dr.
 elnök és Berecz Tóth István dr. titkár
 jelentek meg a Nagyvárad Kereskedel-
 mi és Iparkamarát Olasz Vilmos dr. fő-
 titkár és Máthé Béla dr. titkár képvise-
 ltek. Olasz Vilmos dr. kamarai főtít-
 kár elnöki megnyitóját után Konkoly
 Iván dr. elnök hosszasan ismertette a
 Nagykereskedők Országos Egyesületé-
 nek célját és reámutatott arra, hogy a
 nagykereskedők érdekeit kizárólag a
 N. O. E. mint szabadérdekképviseleti
 szerv látja el. Előadásban reámutatott
 arra is, hogy a kereskedelemügyi mi-
 niszter rendelkezése szerint megszűntek
 a különböző és magukat érdekképvise-
 leti jogokkal önkényesen felruházó tár-
 sadalmi egyesülések és ezáltal a szak-
 mai kérdésekben a képviseletet kizáró-
 lag a nagykereskedők vonalán a N. O. E.
 A közép- és kiskereskedők vonalán pe-
 dig a Kereskedők Országos Egyesülete,
 a K. O. E. látja el. Ez az országos vi-
 szonylatra szól, míg a vidéki viszonylat-
 ban a meglévő keresztény kereskedői
 egyesületek végzik ezen funkciókat. A
 nagykereskedők meglegedéssel vették
 tudomásul, hogy megfelelő szervezet áll
 készen a kereskedői érdekek megvédé-
 sére és ez a szervezet minden pártpoli-
 tikai szemponttól függetlenül kizárólag
 a keresztény kereskedők érdekeit fogja
 szolgálni. Olasz Vilmos dr. zárószavai
 után a textil nagykereskedők tartottak
 szakmai értekezletet, amelyen a jelen-
 leg aktuális öszes textil kérdéseket be-
 hatóan megvitták.

Földrendést jelzett az országos föld-
 rengésvizsgáló intézet. A Budapesti Er-
 tesítő jelenti: Az országos földrengés-
 vizsgáló intézet készülékei november
 6-án 9 óra 50 perckor 9700 kilométer
 távolságból erős földrendést jeleztek.

Ítéletet hirdetett a törvény- szék az Árpád vezér-utcai marólugos merénylet ügyében

Nagyvárad, november 9. Egészség-
 rontás büntetével vádolva áoltta a tör-
 vénszék büntetőtanácsa előtt F. Já-
 nosné postaalitást neje, azért, mert az
 elmúlt év december 28-án este fél 9
 órakor D. Albert Strobl Alajos-utca 7.
 szám alatti lakó állami alkalmazott ne-
 jét megtámadta és minősíthetetlen
 szavak kíséretében lugkóoldattal szem-
 be öntötte. A sértett 20 napon túl gyó-
 gyuló sérülést szenvedett és a körházi
 megállapítás szerint látási képessége
 is csökkent.

Az eset előzménye rendkívül bonyo-
 lult és a múltkor megtartott tárgyalá-
 sok tanuvallomásai ellentétes adato-
 kat tartalmaztak. A keddi főtárgyalás
 alkalmával a következő helyzetkép
 alakult ki: F. Jánosné állítólag bizal-
 mas viszonyba keveredett D. Alberttel
 és ezt D. Albertné nem nézte jó szem-
 mel, többször felszólította F. Jánosné-
 t, hogy hagyja abba a férjével való talál-
 kozást és mint ilyenkor elképzelhető,
 nem a legválogatottabb kifejezéseket
 használta.

Valószínűleg ezzel magyarázható az
 a körülmény, hogy nem a feleség, el-
 lenkezőleg a barátját követte el a me-
 rényletet a feleség ellen.

Hosszas tárgyalás után dr. Schuller
 Frigyes királyi ügyész fenntartotta a
 vádat, kifejezve azt, hogy emberileg
 érthető a tanuvallomások ellentmondá-
 sa, az elkövetett bűncselekmény azon-
 ban világos. Szigorú büntetést kért.

Dr. Könyves Ervin védő hosszás be-
 szédben kifejtette, hogy a sértett fér-
 jének tanuvallomása jelen esetben nem
 lehet irányadó, majd hosszás beszéd-
 ben védelemzta a vádlott érdekeit.

A törvénszék végül is F. Jánosné-
 t 1 hónapi fogházbüntetésre ítélte. Ugy
 a vádlott védője, mint az ügyész az
 ítéletet megfellebbezték.

**KETTÓS SZERELMI ÖNGYILKOS-
 SÁG A BESSENEYI UTCÁBAN.** Nagy-
 várad, nov. 9. Tegnap reggel megjelent
 a rendőrségen Szekeres Imre nagyvá-
 radi szabósegéd és bejelentette, hogy fe-
 lesége és Berke Gyula 31 éves cipész-
 segéd közösen öngyilkosságot követtek
 el Besseneyi György utca 8. szám alatt.
 A kis hónapos szoba közepére edényben
 faasztal helyezett el Berke Gyula, azt
 meggyújtották és a fejlődő szengáz meg-
 ölte a két szerelmezt. Búcsúlevelet is
 hagytak hátra, amelyben ennyi volt:
 „Ne kutassátok halálunk okát. Önként
 megyünk a halálba ismeretlen okból.“
 A rendőrség kihallgatta Szekeres Imrét
 és Berke Gyulánét, akik azonban nem
 tudtak választ adni a megdondolatlan
 cselekedet indokára. A királyi ügyész-
 ség megadta a temetési engedélyt.

**Középkori egyének, akik erősen el-
 híztak, a régbevált, tisztán természetes
 „Ferenc József“ keserűvíz rendszeres
 használata által mindennapos könnyű
 székürülést és testsúlyuk fokozatos
 csökkenését érhetik el. Kérdezze meg
 orvosát!**

**A Nagyvárad és Vidéke Ipartestület
 Ruházati és Textiliparosok szakso-
 portja értesíti tagjait, hogy a november
 havji cérna kiutalását megkezdte.**

**Nagyvárad thj. város I. Foku Ipar-
 hatósága.**

29.989-1943. kig. sz.

Tárgy: Vendéglátó Iparosok
 üzemének hetenként egy
 munkaszüneti nap kérelme.

HATÁROZAT

A vendéglátó iparosok azon kérel-
 mét, hogy hetenként egy napon át
 zárva tarthassanak 1943. okt. 1-től
 kezdve további intézkedés engedélyve-
 zem.

Utasítom a vendéglátó iparosokat,
 hogy a vendéglátó szakosztály által
 meghirdetett időpontban üzleteiket
 tartassák zárva. A zárvatartás ünnep-
 napokra nem vonatkozik, amikor is a
 zárásra szoros vendéglátó iparos nyit-
 vatartani köteles. A zárvatartás az él-
 kezdő és kifőzésekre nem vonatkozik,
 azok továbbra is állandóan nyitva tar-
 tani kötelesek.

Indokolás

Igy határoztam, mert ugy a háború
 arvaghiány, mint a vendéglátó iparo-
 eok által felhozott családügyi és egyéb
 indokolás alapján a zárvatartás iránti
 kérelmet indokoltnak tartom.

Erről értesítendő a vendéglátó ipa-
 rosok azzal, hogy a határozat ellen a
 kézbesítést követő 15 nap alatt a vá-
 ros polgármesteréhez címzett fellebbe-
 zéssel lehet élni.

Nagyvárad, 1943. október 4.

Olvaszhatatlan aláírás s. k.
 P. H. tanácsnok.

KORONA filmszínházban
 Budapesttel egyidőben:

Féltékenység

Kedden utoljára
 Az iglói diákok

Zsigray Juliánna regénye filmen.

Két nő és két férfi mélyen emberi drámája

Főszerepben: Tolnay Klári — Láncty Margit, Somlay Artur — Nagy István, Vaszary Piri

A város egyheti népmozgalma

SZÜLETÉSEK:

Borsi Ferenc földműves fia Béla. Kertész Géza napszámos leánya Mária, Ujlaki Lajos városi altiszt leánya Piroška, Dósa Lajos magántisztviselő leánya Anna, Grünfeld Miklós kereskedő leánya Veronika, Györfi Antal m. kir. tűzérőrmester fia Antal, Szőke János kórházi ápoló fia János, Györi Gábor fodrászegéd fia Gábor, Péter Géza máv. munkás leánya Irén, Stanik Sándor malmai munkás fia Sándor, dr. Pop János ügyvéd fia Korjolan, dr. Vályi Armand gimn. igazgató h. fia Attila, Bányai Imre napszámos leánya Erzsébet, Bereczki István fodrászmester fia Péter, Sütlő Lajos máv. altiszt leánya Erzsébet, Jámor Antal zongorahangoló fia Miklós, Pollák Léb szabó leánya Magdolna, Bekecs András heentes és mézszáros segéd fia János, Máté József szabómester fia László, Katona Jenő tanító leánya Mária, Molnár Vince földműves leánya Katalin, Boros László áll. tanító leánya Éva, Czvikker István máv. kocsirendező fia Valtér, Szentiványi Lajos gépész-kovács fia Károly, dr. Lengyel Agoston m. kir. posta segédtitkár leánya Márta, Kapesos Gyula városi vámos leánya Katalin, Gáspári Imre népművész fia Sándor, Turzó Gábor cipész-mester leánya Klára, Liszkay Kálmán népmozgalmi nyilván tartó fia László, Benkő Dénes máv. főtiszt leánya Judit, dr. Kövári József városi fogalmazó leánya Mária, Szűcs Károly máv. fékező fia Károly, Vácsi Gergely cipészsegéd fia Rudolf.

HÁZASSÁGOK:

Széles Endre géplakatos segéd és H. Nagy Margit, dr. Tokayer Armin állatorvos és Braun Éva, Benkő János borhéllyegéd és Vas Erzsébet, Kovács György faesztorgályos segéd és Nagy Mária, Nemere Béla kelmefestő és vegytisztító segéd és Mikó Ilona, Madarász Dező m. kir. rendőr és Szűcs Jolán, dr. Knézy Jenő m. kir. városi kerületi orvos és Barta Gertrud, Bihari Sándor máv. lakatos és Rácz Erzsébet, Kenderesi János máv. raktári munkás és Fazekas Erzsébet.

HALÁLOZÁSOK:

Stefán János 61 éves, özv. Kira Gáborné, szül. Meldován Mária 61 éves, Puskás Lajos 52 éves, Rádoly Irma 8 éves, Szatmári Lajos 80 éves, Balogh Sándor 84 éves, özv. Fisch Izrael 84 éves, Gróf Gusztáv 1 és fél éves, Lautmann Ferenecé, szül. Kufferstein Katalin 79 éves, Márton István 71 éves, Kárász István 1 éves, Földesi Margit 1 éves, Rátkai Imre 70 éves, Steier Ernőné, Moskovits Bella 30 éves, Pánti János 54 éves, Reich Jenő 55 éves, özv. Schüssberger Herskóné, szül. Bermann Ida 72 éves, özv. Klein Kálmáné, szül. Grün Eszter 54 éves, Bogyes Irén 60 éves, Fényes Ferenc 3 és fél éves, Bigus Lajos 71 éves, Sztanka Péterné, szül. Malay Virág 37 éves, özv. Rácz Mária, szül. Kelemen Mária 82 éves, Grünspán Sámuel 66 éves, Lázár Demeter 3 napos, Lázár Pál 3 napos, Lukács János 6 éves, Szilágyi Malvin 70 éves, Vincze Gyula 5 éves, özv. Virth Jánosné, Farkas Mária 84 éves, Karalvos Mária 9 hónapos, Pénzes József 65 éves.

SPORT

Nem indított vizsgálatot a TST a svéd-magyar mérkőzés ügyében

Figyelmeztetést kapott az MLSz vezetősége

Vitéz Tárcazy Felicidész Román dr. miniszteri osztályfőnök, a társadalmi sport és testnevelés vezetője, f. hó 8-án, hétfőn az Országos Sportközpont és az MLSz elnökségének bevonásával értekezletet tartott a svéd-magyar labdarugó mérkőzés ügyében. A társadalmi sport és testnevelés vezetője felvetette a kérdést hogy a súlyos vereséggel kapcsolatban merültek-e fel olyan körülmények, amelyek vizsgálat megindítását tennék szükségessé. Beható eszmecsere után, az értekezlet résztvevői egyértelműen megállapították,

hogy ilyen körülmények nem forognak fenn, de a határozott balszerencse mellett leszögeztek olyan tanulságokat is, amelyet hasonló sajnos eshetőségek elkerülése végett, a sportvezetésnek és az MLSznek szem előtt kell tartania. A TST vezetője felhívta az MLSz vezetőségének figyelmét arra, hogy az OSK régebbi felhívásával kapcsolatban, mely szerint a válogatott labdarugó csapatban egységes játékfelfogású játékosok szerepeljenek, a legmesszebbmenően tegye meg a jövőben észrevételeit.

Szegeden szerepel vasárnap a NAC

A vasárnapi bajnoki pihenő után, ismét előtérbe került a csapatok szorgalmas készülődése a legközelebbi fordulóra. Számszerint vasárnap már a 10. találkozója lesz az NB I. csapatoknak s bizony a mérkőzés kimenetele szinte sorsdöntő is lehet egyes csapatokra. A NAC vasárnap Szegedre rándul le és az ottani vasutas csapattal ütközik meg a bajnoki pontokért. Ez a mérkőzés annyiban sorsdöntő a zöld-fehér együttesre, hogy ha sikerül mind a két pontot hazahozni, akkor már az őszi bajnokságot nehéz lesz tőle elvitatni.

Győzött a NAC II és az utánpótlás is

Mind a két NAC utánpótlás csapat szép győzelmet aratott vasárnap. A II. csapat itthon játszotta a Békési JSE ellen kerületi bajnoki mérkőzést és igen szép játékkal valóssággal lehengerelte ellenfelét. A III. csapat Békésen vendégszerepelt és igen jó

játékkal fektette kétvállra a BTE csapatát.

Eredmények:

NAC II.—BISE 16:60. (11:0).

NAC III.—Békési TE 4:2 (3:1).

Szerdán délután 6 órakor tartják meg a NAC rendkívüli közgyűlését

A Nagyvárad Atlétikai Club f. hó 10-én, szerdán délután rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyszorozata:

1. Elnöki megnyitó. 2. Költségvetés módosítása. 3. Esztleges indítványok.

Amennyiben a fenti időpontra összehívott közgyűlés határozatképtelen volna, akkor f. hó 12-én délután 6 órakor, az egybegyűlt tagok számára való tekintet nélkül is határozatképes lesz a rendkívüli közgyűlés.

A rendkívüli közgyűlés színhelye a NAC-otthon, Bethlen István-utca 1. szám.

Lemondott Vághy Kálmán szövetségi kapitány

A Nemzeti Sport mai száma közli, hogy Vághy Kálmán a Magyar Labdarugó Szövetség kapitánya lemondott tisztségéről. A lemondás részleteiről lapunk legközelebbi számában számolunk.

lunk be. Most csak annyit közölhetünk, hogy a svédoktól elszenvedett katasztrófális vereség bírta a szövetségi kapitányt a lemondási elhatározásra.

SZINHÁZ

A színházi iroda közleménye:

Szöktetés a szerályból szerdán este

A nagy sikert aratott *Névtelen asszony* előadását kedden este háromnegyed 7 órakor, ismét műsorára tűzte a színház. Raimond szerepét ez alkalommal Gulácsy Albert játéssa.

Szerdán délután kivételesen 4 órai kezdettel *Artalan vagyok* című kacagtató vígjáték-újdonosság *olcsó helyárrakkal* kerül színre, Jurik Julesi felléptével.

Opera-est november 10-én a színházban. Mozart operája, *Szöktetés a szerályból* kerül színre bérleiszűnetben, a magyar királyi Operaház együttesével: Szabó Ilonka, Raffay Erzsé, Kórh Endre, Szabó Miklós, dr. Sándor István fellépté-

vel. Az előadást Ábrányi Emil, a m. kir. Operaház ny. igazgatója vezényli. A m. t. bemutató bérletközönség helyeit november hó 5-én déli 12 óráig fenntartja a színházi pénztár. Jegyek elővételben már válthatók. Felemelt helyárak

HETI MŰSOR:

Kedden este háromnegyed 7 órakor: *Névtelen asszony*.

Szerdán délután 4 órakor: *Artalan vagyok* (csak felnőtteknek!).

Szerdán este háromnegyed 7 órakor: *Szöktetés a szerályból*.

Csütörtökön este háromnegyed 7 órakor: *Az utód*. Bemutató, bérlet 8.

APROHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Telikabátot ruhát legjobban vehet, eladhat Molnárnál, Bem.ter 1. 919

Jókarban levő borkabát középtárral, métre eladó. Árpád vezér-u. 10. 9

HASZNALT férfi vagy női kerékpárt megvételre keresünk. Cím a kiadóban.

1 éves gyermek részére cipőt megvételre keresek. Cím a kiadóba kérek.

C. Vogel: „Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket” — rezkarc eladó. Cím a kiadóban. 15

Takarmányozásra kiválóan alkalmas cukorcikrok kóro cca 40—50 g. eladó. — Erdeklődni Vegyi- és Élelmiszeripari r. t.-nál, Anyos Pál-u. 2-6. Telefon 12—31. 32

Angoraszórt, gubancot bármilyen mennyiségben vesznek. Székely, Kapucinus-u. 11. 29

Eladó folytonzó Meteor vaskályha, kevésbé használt állapotban, fekete kivitelben, 300 köbméter fűtőkésztséggel. Bolyai Farkas-utca 17. 26

Szölőt 4—5 holdast, beköltözhető lakással, gazdasági felszereléssel hozzászab időre bérbeveszek. Ajánlatokat Lahner György-u. 19. kérek. 43

Szecsavágó jókarban használható állapotban megvételre keresek. Ajánlatokat Lahner György-u. 19. kérek. 42

Hűlőféle

Fertőtlenítést, poloska, mely és mindenféle férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Danko Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Találtak pénztárcát pénztartalommal, igazolt tulajdonosa átveheti a Szent László gimnázium otthonának igazgatójánál, Csengeri-utca 4. 41

Jelinek ingatlan- és kölcsönözésiroda (Telek-u. 2.) irodai óráit ezentúl kilenctől kettőig tartja. Telefon: 33—15

Kölcsön 5 éves, 51/2%-os költségmentesen „Hitelvezékeléssel”. Bethlen István-u. 6. kapható. 957

Gépelést saját gépemmel vállalok. Cím a kiadóban. 929

Vasárnap a Sal Ferenc-utca-ban pénztárcát találtak. Atvehető a Kapucinus-rendnél. 37

Parkettás egy szoba, konyha, fürdőszoba, összkomfortos Horthy Miklós utj lakásomat elcserélném szerény egy szoba konyhás lakással Nagypiac-ter közelében. Cím a kiadóban. 39

Vendégszoba berendezéséhez bútort és ágyneműt keresünk. M. G. E., Tisza Kálmán-ter 17. Telefon 12—42. 48

Allást nyec

Szöllős környékén lakó lapkihordót azonnalra felveszünk. Jelentkezés a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Könnnyű munkára fiatal munkásoknak felvételre. Roxin szállító, Rákóczi-ut 37.

Kifutófiu felvétetik Szuhony István fasarak üzem, Damjanich-u. 41. 44

Allást keres

Irodai gyakorlattal IV. középkolát végzett komoly urileány állást keres. Címeket a kiadóba kér.

Elveszett

Pékek figyelme! 632.66 számú kenyerutalvány 2 és fél mázsáról elvesztett. Kérem beadni a Barcs szövetség irodájába. 47

Elveszett tcherpalyaudvartól dohányraktárban 1 zsákban 26 darab dohányos zsák. Megtaláló jutalom elleneben adja át Roxin szállítóhoz, Rákóczi-ut. Nyomravezetői jutalmazok. 40

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felel: Dr. Paál Árpád igazgató

A kiadásért felel: Dr. Virág Jeromos igazgató

Készült a Szent László-nyomda r. t. kőrtorgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Farkas-utca 6. szám